

Тищенко Ірина Олександрівна
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

У сучасний період, коли виявляється проблема нового розуміння ролі держави, її функцій, взаємовідносин суспільства і держави, її органів з іншими суб'єктами громадянського суспільства, дослідження забезпечення інформаційної безпеки органами публічної адміністрації набуває особливого значення.

У ст. 17 Конституції України зазначено, що «захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу» [1].

Функція держави щодо забезпечення національної безпеки є невід'ємною від основних напрямів діяльності держави, тобто її функцій, узгоджується з ними та полягає в забезпеченні безпеки національних інтересів (цінностей) або об'єктів захисту у відповідних сферах, а саме: військово-силова, екологічна, економічна, політична та інформаційна сфера.

У цілому до функцій органів публічної адміністрації належить функція публічного управління, функція надання електронних, адміністративних послуг та правоохоронна функція. Уніфікованими функціями є нормотворча, правозастосовна та функція системного контролю. Також однією важливою функцією публічної адміністрації є інформаційна. Усі функції публічної адміністрації взаємопов'язані. Публічне управління, збір інформації, виконання рішень, сервісне обслуговування, контроль і т.д.

Однією із важливих функцій органів публічної адміністрації є інформаційне забезпечення її діяльності, яка спрямована на створення, організацію функціонування та вдосконалення інформаційних систем, що служать якісному і швидкому виконанню задач адміністрування. Так, згідно із ст. 3 Закону України «Про інформацію», до основних напрямів державної інформаційної політики в Україні віднесено створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування, постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів та забезпечення інформаційної безпеки України» [2].

Основи публічного адміністрування у сфері національної безпеки визначаються Законом України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 р., який визначає поняття «національна безпека» як «національна безпека – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [3]. Зазначимо, що ст. 1 ЗУ «Про основи національної безпеки» відносить інформаційну безпеку до складових частин національної безпеки, а ст. 3 інформаційне середовище суспільства – до об'єктів національної безпеки. Інформаційна безпека є основою ефективного забезпечення національної безпеки, суб'єктами якої виступають Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки України, міністерства та інші органи виконавчої влади, Національний банк України, суди загальної юрисдикції, прокуратура України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, Збройні Сили України, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації й інші органи, утворені відповідно до законів України, та громадяни України.

Реалізація права громадян на інформаційну безпеку має базуватися на загальному обов'язку законодавчих, управлінських, господарських та інших владних і неурядових структур забезпечувати у процесі їх діяльності інформаційну безпеку шляхом:

- 1) здійснення законодавчої та іншої нормотворчої діяльності за вимогами державної інформаційної політики та міжнародно-правових зобов'язань;
- 2) підтримання належного правопорядку в цій сфері з боку уповноважених правоохоронних органів держави;
- 3) ефективного здійснення функцій спеціально уповноваженими органами управління у сфері забезпечення інформаційної безпеки;
- 4) активної участі громадськості у здійсненні загальнодержавних, регіональних та місцевих заходів щодо забезпечення інформаційної безпеки.

Демократична правова соціальна держава потребує встановлення таких відносин між державою, громадянським суспільством і окремою особою, за яких органи влади як гарант забезпечення національної безпеки мають бути відкритими та доступними. Відкритість пропонуємо визначити як створення органом державної влади умов для безперешкодного доступу громадян до інформації про його діяльність і до процесу прийняття рішень на всіх етапах їх готування.

Треба зазначити, що в сучасній державі повинно бути активне функціонування інститутів громадянського суспільства, які можуть ефективно контролювати органи державної влади. Найбільш важливим є збирання, аналіз і розповсюдження об'єктивної інформації про порушення прав і свобод людини робітниками державних органів.

Велику роль тут відіграє доступ до публічної інформації, розпорядниками якої є правоохоронні органи. Хоча не всі приписи ЗУ «Про доступ до публічної інформації» [4] виконуються в повному обсязі, його прийняття принесло докорінні зміни у відносини громадськості і державних органів в інформаційній сфері, оскільки правом суспільству сьогодні кореспондується обов'язок вказаних органів надавати певні дані.

В частині тих проблем, рішення яких потребує більшої прозорості їх діяльності та більш активної участі громадськості в питаннях їх реформування. Ті демократичні зміни, що відбуваються в державі, дають підстави вважати, що вже створені певні спроби впливу громадськості в особі найбільш активних її представників, громадських об'єднань, засобів масової інформації на діяльність органів публічної адміністрації в цій сфері.

Важливою формою реалізації права громадян на інформаційну безпеку має стати суворе дотримання фізичними та юридичними особами юридичних можливостей, зафіксованих у чинному законодавстві про інформаційну безпеку.

Серед гарантій важливо передбачити засоби інформаційного, реєстраційно-дозвільного, запобіжно-заборонного, інспекційно-контролюючого та примусово-забезпечувального характеру, які у поєднанні створять систему державно-правового гарантування реалізації і захисту права на інформаційну безпеку.

В той же час реальна ситуація вимагає дійових процедур та специфічних функцій щодо забезпечення інформаційної безпеки на рівні різних органів управління у цій сфері з позиції реалізації та захисту права громадян на інформаційну безпеку, регулювання інформаційної безпеки у системі національної безпеки.

Таким чином, усі зусилля органів публічної інформації, як суб'єкта системи забезпечення національної безпеки України, спрямовані на гарантування інформаційної безпеки особи в усіх сферах її життєдіяльності, яка виступає одним із головних об'єктів національної безпеки України і діяльність яких здійснюється виходячи з пріоритетів прав і свобод людини, захистом життя, здоров'я, прав і свобод громадян, власності, природного середовища, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань.

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254>.

2. Про інформацію: Закон України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

3. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-4. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. С. 1491.

Гудим Інга Володимирівна
викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ РЕАЛЬНИХ ТА ПОТЕНЦІЙНИХ ЗАГРОЗ СЬОГОДЕННЯ

Інформаційна безпека сьогодні поширюється на усі сфери та області соціальних, економічних, правових, культурних, екологічних відносин. Гострий характер невіршених питань економіки, прав і свобод людини й громадянина, високий рівень корупції, тероризму, несприятливого навколишнього середовища, складної демографічної ситуації привертають увагу до належного захисту інформаційної безпеки та проблем її гарантування. Зі стрімким розвитком науково-технічної революції захист інформаційного простору та забезпечення інформаційної безпеки є актуальними для країни, оскільки захист інформаційного простору, інформаційної безпеки та суверенітету є невід'ємним компонентом національної безпеки та цілісності України. Саме